

V predchádzajúcom dvojčísle Literárneho týždenníka (č. 5 - 6) rezonovali témy okružného stola redakcie o postavení knihy v súčasnej spoločnosti pod hlavičkou *Aké podmienky vytvárame autorom, také budú aj ich knihy*. Namiesto bodky by mohli byť aj iné znamienka, veď samotná téma poskytuje množstvo otázok a podnecuje k ďalšej diskusii, polemikám, názorom i návrhom, ktoré je potrebné zohľadňovať na stupňoch úrovniach legislatívy a praxe. Literárny týždenník sa bude komplexom naznačených otázok venovať priebežne, a to aj v súvislosti s obsahovou prípravou Kongresu spisovateľov, ktorý pri príležitosti 80. výročia pamätného V. V. V. v Bratislave...

LITERÁRNY TÝŽDENNÍK (dvojčíslo 7 - 8) 24. februára 2016

Premiéra Panikárov v Divadle Andreja Bagara v Nitre

SKVELÁ ZÁBAVA

JANA NEŽATICKÁ

Humoru nikdy nie je dosť. Povedala si dramaturgia Divadla Andreja Bagara v Nitre, keď po ťaživo náročných inscenáciách na začiatku sezóny siahla v úvode tohto roka po jej protipóle – skvelých a vtipných dielkach. Pred niekoľkými dňami milovníci tohto druhu umenia videli komédiu *Dámska šatňa* v podaní nitrianskych stále nežného pohľavia, aby ich vzápätí vystriedali výlučne mužskí protagonisti v celoslovenskej premiére hry finskeho režiséra, dramatika a riaditeľa Finského národného divadla Miku Myllyaha.

Každému, kto počas premiéry vstúpil z pochmúrnej atmosféry uprášenej ulice do Štúdia Divadla Andreja Bagara, sa vďaka veselí a nápaditej scéne, pod ktorú sa podpísala Diana Strauszová, rozjasnilo. Veselohra a pestrofarebná scéna priniesla do Nitry závan roztopašnej blížiacej sa jari a radosti zo života.

Podľa slov šéfdramaturga a režiséra DAB Svetozára Sprušanského hru objavil na základe inšpirácie, sledujúc dobré komédie. Akoby chcel vyplniť prázdne miesto pre mladých ľudí, ocitajúcich sa v bludnom kruhu objavovania rovnováhy medzi mužom a ženou. Je to odveká téma, ktorá zamestnáva autorov, divadelných scenáristov a, pochopiteľne, aj režisérov. Hra oslovila Sprušanského, ako vtipne dodáva, aj vďaka jej veľkej ľahkosti, možnosti improvizácie pre hercov, ale aj preňho samotného vkladat' do monológov či dialógov „aktuality“ z nitrianskeho regiónu alebo dobre známe situačné gagy nášho šoubiznisu. A to majú diváci radi.

Na prvý pohľad nenáročná svieža komédia... Lenže, ako potvrdili samotní protagonisti i režisér krátko po predstavení, našťudovať komédiu je trikrát ťažšie ako dramatický útvár. Prečo? Pretože ide o presnosť, pointovanie, dodali jedným dychom, veď niektoré reakcie možno predpokladať, no pri texte sa myslí predovšetkým na diváka.

Postavy sú súčasníkom blízke, čo vidieť aj na spontánnej reakcii divákov. Mnohí muži prešli podobnými situáciami, a tých ste v hľadisku poznali na prvý pohľad. Už niet vari man-

Z predstavenia Panikári z ľava: Juraj Hřečka, Jakub Rybárik a Marcel Ochránek. Foto: archív

Herecký koncert – hneď od prvej repliky – plný vtipných situácií a komických poznámok medzi sebou rozohrali traja hrdinovia: Joni (Marcel Ochránek), Leo (Jakub Rybárik) a Max (Juraj Hřečka). Pre výbuchy smiechu a prerušovaný potlesk niekedy nebolo počuť slová hercov.

Hra rozpráva príbeh troch kamarátov a ich pochybnosti, ako ostať skutočným mužom, ako si zachovať chlapeckú ja, nepodľahnúť stresu, nadmernej pracovnej vyťaženia, nereálnym očakávaniam okolia a, predovšetkým, ako sa nedať prealcovať ženami – ako si nimi komunikovať, chápať ich, lichotiť a vládnuť im, dobývať ich...

Pripitý Leo zúri vo klope pri Maxových dverách. Nejde na plánovanú služobnú cestu do Berlína, ale ku kamarátovi po radu a pomoc. Jeho žena Mary mu totiž oznámila, že musí pouvažovať o ich vzťahu a dať si život do poriadku. Leo nechápe, čo robí zle, a preto žiada Maxa o účinnú terapiu. Max a jeho brat Joni sa začnú predbiehať, čia metóda Leovi väčšmi pomôže. Terapie však ukážu, aký obrovský neporiadok vo svojich životoch majú aj oni dvaja. Max je láskou sklamaný neurotik uzatvorený sám do seba, Joni samotľuby egoista, neschopný akéhokoľvek vzťahu. Postupne si začínajú uvedomovať, že život sa im zospáva ako hrady z piesku pod silnejúcim prílivom.

Súčasná finska komédia je z pera uznávaného autora Miku Myllyaha, ktorý už dávno prekročil svoj tieň v rodnom kraji. Situačno-konverzačné dielko slávi nevidaný úspech a je veľkým hitom po celom svete. Rozoberá častú tému mužského sveta a zložitých vzťahov s manželkami a priateľkami z humorného pohľadu. Skúma zo všetkých uhlov problém tridsiatnikov a štyridsiatnikov – ako byť mužom. Myslite si, že ste na dne? A že vám vo vzťahoch už nikto nepomôže? Ako dostať svoj vnútorný život do rovnováhy? Dá sa vôbec prekonať kríza stredného veku? A hneď aj dáva odpoveď – všetko sa dá zvládnuť s ľahkosťou osviežujúceho humoru.

Želstva, partnerstva, kde by to neškripalo. Vrucny vzťah je skôr výnimkou, krásnou perlou... A tie sú čoraz vzácnejšie. Marcel Ochránek, ktorý hral nesmierne uvoľnene, preukázal neobyčajne tvárny, variabilný talent a tanečné majstrovstvo, sám sa dobre bavil na vtipoch a nepredvídaných humorných fragmentoch svojich kolegov. Trojlístok ešte aj počas premiéry hľadal nové vtipné „hlásky“, aby sa na nich mohli zasmiať spolu s divákmi. To nebol vopred vypočítavý smiech naaranžovaný režisérom, to roztopašní nitrianski chlapi sa chichúľali na svojej improvizácii a vzápätí sa uvoľnená atmosféra preniesla do hľadiska, ktoré nešetřilo potleskom ani počas rytmických piesní z dielne hudobnej produkcie Ľuba Horňáka a autora chytľavých piesní Martina Sarvaša, ktoré ešte zvýraznili uvoľnenú atmosféru, budujúcu na celej čiare.

Lenže všetko to napokon vygradoval Marcel Ochránek, keď si v jednom okamihu vyzliekol tričko, nohavice a zostal len v slipoch... dychtievajú obecenstvu by ani vo sne nenapadlo, že strhne aj tie. To sa na nitrianskom pódiu ešte nestalo... To tu ešte nebolo! Ženská časť publika na okamih zmeravela, vypleštila oči... Lenže huncút Ochránek schoval tajomne svoje prednosti medzi stehná. Bože... Bolo počuť šepot i zdesenie. Jedna časť čakala, čo bude ďalej, iná s nádychom odsúdenia sledovala tento mužský striptíz.

Nakoniec všetko dobre dopadlo pre moralistov aj pre voľnomyšlienkarov. Ochránka ochránil habit, do ktorého sa decentne zahalil, a divadelná inscenácia pokračovala a stupňovala svoj dej ďalej, aby napokon vypovedala pointu a motív celej hry v slovách jedného z ústredných postáv: „... myslím, že pod všetkými tými sutinami vo mne je toho skutočného citu naozaj dosť, ale nie je ho vidno, lebo je zasypávaný kopou zbytočnosti a môžeš sa v nich hrabať, koľko chceš, to podstatné už nenájdješ... Jedna hlúposť prekryva druhú a láska, tá sa jednoducho stratila. Zmizla. Ani neviem ako a kedy...“